

RADULFI

ARCHIEPISCOPI REMENSIS

DIPLOMATA.

I.

Pro fundatione prioratus S. Petri de Ruminiaco.
(Anno 1112.)

[*Actes de la province ecclésiastique de Reims, II, 175.*]

Ego RADULPHUS, sola pietate divina Remensis Ecclesie minister exiguus, omnibus orthodoxæ fidei cultoribus, ad cœlestis patriæ gaudia feliciter auhelare.

Ecclesia S. Petri de Ruminiaco ad moderna usque tempora laicorum violentæ subjecta ditioni, gestis præsentibus qualiter ab eorum sit manibus emancipata, posterorum memoriæ studiuinus inse-
rendum, et in jus ecclesiasticum monastico ordine regenda transierit a tempore Odonis, qui Fortis dicebatur, ad tempus usque Nicolai filii Nicolai. Ecclesia illa hæredum posteritati succedere solita erat, et hac detestanda abusione, non tantum externis, quæ illi terrena collata fuerant patrimonia, imminuta habebantur, quantum internis, quæ ad cultum Dei pertinebant, annullata deperierant: pauculus enim clericorum numerus ibidem in obsequium deputatus, injusto sæcularis manus oppressus dominio; ad agenda divina, ad modicas etiam quæ illis supererant ecclesiasticas res conservandas, minus idoneus efficiebatur. Prædictus igitur Nicolaus, Sancti Spiritus suggerente gratia, tandem aliquando hæreditaria lege sanctuarium Dei possidere arbitratus immane delictum, dictam ecclesiam S. Petri, de castello videlicet quod Ruminiacum dicitur, obtenta domni Joranni abbatis in manus nostras refutavit, et eam monasterio B. Nicasii martyris, cui idem Jorannus præerat, cum omnibus ad eam pertinentibus, a nobis devote donari petiit, et impetravit. Huic sane petitioni pactionem religiosam addi voluit, quatenus in ipsa ecclesia monachi subrogarentur, et cum ab hoc carnis ergastulo eum tandem a Domino contigerit evocatum, ipsius obitus dies anniversaria, patris etiam ac matris suæ, tam inibi, quam in monasterio S. Nicasii quotannis celebretur. Taliter fieri annuentes, prædictam ecclesiam de manu ejus recepimus, et monasterio S. Nicasii sub hac sponsione perpetualiter possidendam contulimus. Porro ne processu temporis contra hoc tam nostrum, quam ipsius Nicolai statutum alicujus præsumptoris jurgia suboriantur, testamentalem hujus largitionis paginam fieri decrevimus, et eam nostræ imaginis au-

A ctoritate, ut inconvulsa in perpetuum perduret, ea legalium personarum testimoniis roboravimus.

Signum Azenarii abbatis Sancti Remigii.

S. Hugonis abbatis Altivillariensis.

S. Harderici abbatis Mosomensis.

S. Joranni abbatis Sancti Nicasii.

S. Bernardi abbatis Sancti Caloceri.

S. Gervasii archidiaconi.

S. Fulconis archidiaconi.

S. Ebaldi præpositi.

S. Joffridi decani. S. Lamberti cantoris.

S. Cirici vicedomini.

S. Bartholonæi thesaurarii.

II.

B *Cænobio S. Remigii Remensi ecclesiam B. Mariæ extra muros castelli Regitestensis assuit.*

(Anno 1118.)

[D. MARLOT, *Metropol. Rem.*, II, 261.]

Radulfus, Dei gratia Remorum licet indignus sacerdos, omnibus qui et dici et se Remensis Ecclesie glorianantur esse filios.

Ab antiquitate temporum notissimum esse constat ecclesiam B. Mariæ, quæ sita est extra muros castelli, cui Regitensis vocabulum est, laicorum cessisse dominio, et hæredum successione, eorum violentæ subjectam fuisse ditioni. Considerans autem prædicti castelli comes Hugo, qui eam diti usurpaverat, non modici fore periculi alienigenam ad sanctuarium Dei accedere, et hæreditate illud possidere, animæ suæ consultum esse voluit, quod male gesserat corrigere curavit. Interventu igitur Arcenarii abbatis præsentiam nostram adiit, et se errasse poenitens jam dictam ecclesiam in manus nostras hac religiosa pactione interposita, ut eam videlicet beato Remigio concederemus, præfatus comes abdicavit. Voluit præterea ut tres præbende quas quibusdam clericis suis jam dederat, eis in eadem ecclesia haberi permetterentur; decedentibus vero illis, et aliis qui ibidem deputati sunt, in arbitrio abbatis esse, aut monachos substituere, aut canonicos, ut adhuc sunt, ibidem dimittere. His itaque a nobis et ab abbate concessis sæpefatam ecclesiam de manu comitis suscepimus, et hac testamentali charta cum omnibus ad eam pertinentibus beato Remigio perpetuo tenendam contulimus, quam, ne temporum

prolixitate donatio ista aboleri posset, idoneis testibus et nostræ imaginis auctoritate roborari jussimus.

Signum Radulfi archiepiscopi.

Signum Azenarii abbatis S. Remigii.

Sig. Odonis (*postea abbatis S. Remigii*).

Sig. Hugonis abbatis Altivillariensis.

Sig. Joffridi S. Theoderici abbatis.

Sig. Haiderici Mosomensis abbatis.

Sig. Hugonis Sancti Basoli abbatis.

Sig. Joranni Sancti Nicasii abbatis.

De canonicis Sanctæ Mariæ.

Signum Nicolai archidiaconi.

Signum Cirici archidiaconi.

Signum Ebali præpositi.

Signum Joffridi decani.

Signum Lamberti cantoris.

Sig. Gerardi, Elberti, Adæ presbyteri.

Sig. Fulconis, Richardi, Alberti diaconi.

Sig. Simonis Albrici, Leonis subdiaconi.

De monachis Sancti Remigii.

Lambertus prior, Richerus, Petrus.

De laicis.

Hugo comes, et ex parte ejus Haimo castellanus, Rainaldus de Burgo, Joannes de Alto-Monte, Adam et Albricus Regitestensis.

De hominibus Sancti Remigii.

Thomas major, Ernaldus, Hugo cubicularius.

Ex clericis de Regiteste.

Otbertus præpositus, Dodo, Roiricus, Heribertus.

Actum Remis anno Incarnat. 1118, indict. xi, C Ludovico rege regnante x, archiepiscopus domini Radulfi xii.

III.

Confirmatio privilegiorum ecclesiæ collegiatæ Sancti Symphoriani Remensis.

(Anno 1119.)

[*Gall. Christ.*, t. X, col. 36 Instrum.]

RADULFUS licet indignus superna disponente clementia Remorum archiepiscopus, congregationi ecclesiæ Sanctorum Apostolorum et S. Symphoriani, tam his quorum tempora nostra præsentialis existentia attingit, quam his quorum posteritas subsecutura expectatur, in perpetuum.

Piæ postulatio voluntatis effectu prosequente debet compleri. Quamobrem nos postulationem dilectionis vestræ benigne suscipientes, postulatum vobis accommodamus effectum: vestri itaque desiderii petitionibus annuentes, ecclesiam prænominatam, quæ episcopalis cathedræ dignitatem temporibus primorum novem Remensium pontificum habuisse dignoscitur, in qua ad Deo serviendum attitulati estis, præsentis privilegii auctoritate munimus. Universam enim Ecclesiam vestram, et pertinentia vobis vestrisque successoribus perpetualiter tenenda confirmamus, videlicet mansum indominitatum de Wistereyo cum tota villa, cum vicecomitatu, banno, et omnibus aliis appendiciis ejusdem villæ; altare de Wistereyo cum tota ecclesia et cum capellis suis, quæ sunt apud Matreium, Buriniacum

A et Marconecurtem; altare de Fraxina cum tota ecclesia et capellis suis, quæ fuerunt apud Bauseyum et Ausilerias; item altare de Beruco, altare sanctæ Genovefæ cum capellis suis, quæ sunt apud Bisannas et Lut; item altare de Mearco cum capellis suis, quæ sunt apud Burgum et Corveyum; altare de Columnis, altare de Marcheneyo, altare de Frasnueyo, altare de Maura, altare sancti Hilarii, domus vestræ, ac suburbia quæ sita sunt ante portam carceris, ab omni exactione et jure ministerialium nostrorum successorumque nostrorum, libera prorsus habeantur, sicut et hactenus habita sunt. Centum etiam jornalium terræ arabilis de dote altaris sancti Symphoriani, quæ jacent in territorio de Curtemonasterioli, cum censu et decima, et decimam terræ quæ similiter est de dote altaris quæ jacet in territorio de Nantolio, thesaurarius ecclesiæ vestræ ad faciendam quæ necessaria erunt in eadem ecclesia perpetuo possideat. Si quis vero de quolibet vestrum clamorem fecerit, nulli personæ licitum sit, vos extra capitulum vestrum in causam trahere, sed in capitulo vestro per decanum vel per abbatem vestrum justitiam exsequamini canonicorum vestrorum judicio. Præterea quæcumque eadem ecclesia in præsentiarum juste possidet, quæcumque etiam in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium legitime poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Ad hoc decernimus ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel oblata retinere, minuerè vel temerariis exactionibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ut autem hujus nostri privilegii pagina rata permaneat et inconversa, sigilli nostri impressione ac probabilius personarum testimoniis eam muniri ac roborari præcipimus.

Signum Odonis abbatis Beati Remigii.

Hugonis abbatis Altivillariensis.

Haiderici abbatis Mosomensis.

Josfridi abbatis Sancti Theoderici.

Odonis abbatis S. Petri Orbacensis.

Joranni abbatis Sancti Nicasii.

Hugonis abbatis S. Basoli.

Duranni abbatis de Maurimonte.

Ursionis abbatis S. Dionysii.

Canonicorum Nicolai archidiaconi.

Ebali præpositi.

Josfridi decani.

Lamberti cantoris.

Gerardi, Elberti, Adæ, Odonis presbyterorum; Fulcrani, Ermonici, Fulchradi, Richardi diaconorum;

Simonis, Gerardi, Thomæ, Radulfi subdiaconorum.

Actum Remis anno Incarnati Verbi 1119, indict. xi, regnante Ludovico gloriosissimo rege Franco-

rum anno XII, archiepiscopatus autem Radulfi anno A XIII.

Fulcradus cancellarius recognovit, scripsit et subscripsit.

IV.

Datur Floriacensis monachis altare Sorbonæ.

(Anno 1119.)

[*Gall. Christ.*, t. X, col. 37 Instrum.]

RADULFUS, Dei gratia Remensis Ecclesiæ licet indignus minister et servus, dilecto sibi in Christo BOSONI Floriacensis monasterii abbati venerabili ejusque successoribus in perpetuum.

Nos quos propitia divinitas ecclesiæ suæ ministros ordinavit, ecclesiarum ac monasteriorum utilitatibus compellit suscepti regiminis cura debita sollicitudine providere, ac piis honorum desideriis assensum præbere. Eapropter dilectionis vestræ justis petitionibus annuentes, altare *de Sorbonne* absque personarum successione monasterio vestro perpetuo tenendum concedimus. Ut autem hujus nostræ concessionis pagina rata permaneat ac inconvulsa, sigilli nostri impressione ac probabilium personarum testimoniis eam muniri ac roborari præcepimus.

Signum Odonis Beati Remigii Remensis abbatis.

S. Hugonis Altivillarensis abbatis.

S. Joffridi Sancti Theoderici abbatis.

Sig. Hugonis S. Basoli abbatis.

S. Haiderici Mosomensis abbatis.

Sig. Odonis Orbacensis abbatis.

Sig. Joranni Beati Nicasii abbatis.

S. Duranni abbatis de Maurimonte.

S. Nicolai archidiaconi.

S. Eballi præpositi et aliorum.

Actum Remis anno incarnati Verbi 1119, indictione XI, Ludovico rege Francorum anno XII, archiepiscopatus autem domni Radulfi anno XIII.

Fulcardus cancellarius recognovit, scripsit et subscripsit.

v.

Monasterii S. Dionysii Remensis possessiones confirmat.

(Anno 1123.)

[VARIN, *Archives administratives de Reims*, I, p. 274. Paris 1839. 4°.]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis... Amen. RADULFUS omnipotentissima dispensatione Remensis Ecclesiæ sacerdos licet indignus, fratribus

(11) Nous omettons les autels précédemment mentionnés dans la charte donnée par l'archevêque Rainold en 1100.

(12) Une bulle d'Innocent II donnée en 1159 (Cart. de St Denys p. 30), porte : « Burgum ipsum a porta Vidule usque ad portam Basilicarum, cum sua immunitate et solita libertate, et consueto jure parochiali. »

(13) La charte de Raynold qui contient cette donation se trouve pag. 14 du Cartulaire et porte : « ... In Attiniaco fisco quondam regio, et appendiciis ejusdem Attiniaci quod divina misericordia per

in ecclesia Sancti Dionysii martyris, in suburbio urbis nostræ degentibus, in perpetuum.

Cum superna adminiculante gratia, Remensem archiepiscopatum administrarem, adit præsentiam nostram frater noster Ursio, Sancti Dionysii abbas, satis humiliter implorans quatenus altaria et alia beneficia quæ vota fidelium Sancto Dionysio contulerant, et quæ in diversis schedulis conscripta continebantur, in unum corpus redigi faceremus, et nostræ imaginis auctoritate Sancto Dionysio perpetuo tenendam (*sic*) firmarem. Justæ petitioni aurem benevolam inclinantes, annuimus, et ut peterat, fieri concessimus. Tenebat prædicta Ecclesia altaria de... (11) Sancti Petri Monte, de Sancto Jovino, de Bruciniaco, de Condato, de Noveileisio, de Essia, de Bocio (*sic* Boeio?), de Breceio. In Noviomensi episcopatu, altare de Montiscurte. In Atrebatensi episcopatu, altare de Assia. In Tarvenensi episcopatu, altare de Stambere. Tenebat præterea eadem Ecclesia Sancti Dionysii beneficium archiepiscopi, decimam panis et vini et omnium reddituum suorum. Tenebat etiam quædam quæ ei emerat bonæ recordationis Gervasius archiepiscopus, terram scilicet et molendina de Aguliaca curte. Dedit idem archiepiscopus eidem Ecclesiæ, terram in suburbio civitatis sitam (12), a porta Vidule usque ad posternam. Insuper largitus est ei decimam fossatorum in circuitu civitatis præter terram sanctorum. A prædicta autem posterna usque ad portam Basilicarum, dedit eidem terram Manasses successor ipsius qui postea depositus fuit. Apud villam quæ Ventiliacum dicitur habet ecclesia prædicta decimam in culturis et in pratis quæ archiepiscopi fuerunt, totam; in mansis vero medietatem. In villa Tassiaco et in villa quæ Seiles dicitur, similiter habet decimam sicut XI oblatrices tenuerunt. Dedit domnus Rainaldus archiepiscopus eidem Ecclesiæ culturam de Toireio inter Culmissiacum et liberam villam Sanctæ Mariæ. In villa quæ Attiniacum (13) dicitur, dedit ipse Rodolphus beato Dionysio decimam censuum, telonei, capitulacionumque, consilio etiam et auxilio nostro cessit in dominium ejusdem Ecclesiæ capella de Carolifonte cum omnibus ad eam pertinentibus, salvo jure Altovillarensis monasterii in cujus parochia eadem capella sita est. Nihilominus consilio nostro Fulchro de Betiniaci villa et uxor ejus, beato Dionysio omnia sua post decessum suum dederunt. Adam canonicus cognomento Magnus dedit seipsum præfatæ ecclesiæ et

donum domni Hugonis venerabilis Campaniæ comitis, assentiente et probante gloriosissimo Francorum rege Ludovico, Remensi Ecclesiæ ad nostram successorumque nostrorum mensam contulit, decimam annonæ, feni et omnium justorum reddituum eidem Ecclesiæ contradidimus, eo videlicet tenore, ut prima Dominica Septuagesimæ inde fratribus refectio pararetur, et obitus nostri anniversaria dies quotannis in eadem ecclesia celebretur, et de eisdem redditibus, si superabundaverint fratres eadem die refectio-nem habeant. Voir sur Attigny Marlot, t. II, p. 327.

partem allodiorum suorum quæ habet apud Boeium A et apud Seleriacum, et apud septem salites in terris, in molendinis, in servis et ancillis. Item Guido canonicus Sanctæ Mariæ dedit Sancto Dionysio terram, ad petram in medio foro Remensi sitam x solidos et ix denarios quotannis solventem. Dedit quoque ipsi Ecclesiæ Hescelinus comes de Grandi-Prato, allodium suum de Ambleio, tam in terris quam in pratis et silvis cum molendinis et tota piscaria. Apud Berniacam curtem habet ipsa ecclesia terram, molendina, aquam, servos et ancillas quæ dedit ipsi comes Hugo de Registestis. Apud pontem Fabricatum habet eadem ecclesia terram et allodium Odonis et Reneri de Quarnaco pro quo dedit ecclesia ipsa xxii libras Catalaunensis monetæ. Givellus (14) de Marmerel villa fecit seipsum canonicum Sancti Dionysii, cui dedit novem jornales allodii in campo Fiscali. Hermenricus de Claustro canonicus Sanctæ Mariæ dedit beato Dionysio pro anima sua furnum ad portam carceris in allodio suo situm. In piscaria de Ambleio habent medietatem Sparnacenses canonici; ipsam quoque tenet ab (ipsis) ecclesia Sancti Dionysii in censu solidorum quinque Pruvinsis monetæ. De omnibus terris ministeriorum ad domum archiepiscopi pertinentium debet ecclesia Sancti Dionysii, habere decimas in quacunque jaceant parochia, totas si parochiani sui eas coluerint; si vero ab aliis parochianis cultæ fuerint dimidietatem. Apud Mormoreium parvum tenet in allodio sæpedita Ecclesia Sancti Dionysii, molendinum unum, præter unum, terram arabilem et iv solidos Catalaunensis monetæ, uno denario minus, quæ Arnulphus cognomento dispersus de Novo-Castro pro anima sua dedit ipsi ecclesiæ; et apud Mormoreium majorem habet Sanctus Dionysius quartam partem unius molendini quam ei dedit Haimo sacerdos et incola ipsius villæ. Hæc omnia præscripta ecclesiæ Sancti Dionysii perpetua tenenda concedimus, et ut inconcussum permâneat, pontificatus nostri sigillo corroboramus, et idoneis testibus approbamus.

- S. domni Radulphii archiepiscopi.
- S. domni Odonis abbatia Sancti Remigii.
- S. domni Joranni abbatia Sancti Nicasii.
- S. Ursionis abbatia Sancti Dionysii.
- S. domni Nicolai archidiaconi.
- S. domni Hugonis archidiaconi.
- S. Frearlici præpositi.
- S. Joffrini decani.
- S. Leonis cantoris.
- S. Hugonis thesaurarii.

(14) La donation de Givellus est consignée en ces termes dans une charte de l'archevêque Radulphe : Richerus Balderannus a Givello terram in campo Fiscali aliquandiu tenuit, de qua ei duos solidos pro censu pluribus annis persolvit. Postmodum vero quemdam equum sexaginta solidos aut eo amplius valentem Givello dedit; ita nimirum quod Givellus terram illam quam ad censum tenuerat, sibi in allodium daret. Givellus autem equum recepit, et terram Richero in allodium dedit; qui eam quiete

S. Adæ, S. Odonis, S. Alberti, sacerdotum.
S. Guidonis, S. Ermenrici, S. Raineri, diaconorum.
S. Gervasii, S. Petri, S. Gerardi, subdiaconorum.
S. Guillelmi, S. Herberti, S. Stephani, lectorum.

Actum Remis, anno Verbi incarnati 1124, indictione i, regnante Ludovico rege Francorum piissimo, regni sui anno xvi, archiepiscopatus autem domni Radulfi similiter anno xvi.

Ego Fulcradus cancellarius scripsi et subscripsi.
VI.

Litem de quadam decima inter ecclesiam S. Timothei et B. Sixti ortam componi.

(Anno 1123.)

[D. MARLOT, *Metropol. Rem.*, II, 281.]

Ego RADULFUS, Dei gratia Remensis Ecclesiæ licet indignus minister, cujusdam decimæ litem, inter ecclesiam videlicet S. Timothei et B. Sixti discernere volens, præsentis paginæ testimonio dubiam terminavi causam.

Eo tempore quo magister Albricus decimam S. Sixti tenebat in beneficium ab Hugone Remensis Ecclesiæ thesaurario, suborta est querela decimæ cujusdam culturæ Sancti Timothei, quæ cultura jacet inter Viriliacum et Tassieium. Canonici Sancti Timothei dicebant dimidiam partem decimæ culturæ illius ad se pertinere, eo quod terra Sancti Timothei esset; abbas autem Sancti Nicasii ad cujus monasterium altare Sancti Sixti pertinet, legalibus personis et idoneis testibus paratus fuit probare decimam illam ad Ecclesiam Sancti Sixti pertinere: verum pacis gratia inter utrosque dispensavimus, quatenus de his quæ in eadem terra extra domos S. Remigii, curtem et hortos, extra etiam alias ædificandas ad agriculturam pertinent, prædicti Canonici dimidiam tantum habeant decimæ partem, prædicti autem mansionarii cum decima sua ad ecclesiam Sancti Sixti pertineant. Hujus institui testes habentur Odo abbas Sancti Remigii, sub cujus præsentia factum fuit; Guillelmus abbas Sancti Theoderici, Nicolaus archidiaconus, Fridericus præpositus, Joffridus decanus, Hugo thesaurarius, Adam, Odo, Albertus, presbyteri.

VII.

Canobio S. Remigii Remensis altare S. Juliani asserit.

(Anno 1124.)

[*Ibid.*, p. 282.]

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, Ra-

et absque omni calumnia diu possedit. Tandem spiritu penitentia ductus, eandem terram Ecclesiæ B. Dionysii in allodium perpetuo possidendum contulit, assentientibus et laudantibus hoc uxore sua Porcia, et filiabus suis, et earum filiis. Porro idem Richerus sæculo abrenuntians, in eadem ecclesia factus canonicus, ibidem vitam finivit.... Actum Remis anno.... mxcix, indict. xi, regnante rege Francorum anno xii, archiepiscopatus nostri anno xii.... (Cart. de S. Dehys, p. 18).

dulrus ad Remensis Ecclesiae culmen sola pietate divina proventus, Osoni venerabili Sancti Remigii abbati et ejusdem loci fratribus, de bono ad melius in perpetuum promoveri.

Temporalibus bonis affluentibus, et caducis rebus sublimatis hoc incumbit, ut pro transitoris permanentia, pro perituris aeterna commutent. Hoc attendentes et animae periclitanti consultum esse cupientes, altare B. Juliani, quod ecclesiae B. Remigii adjacet, eo quod eadem ecclesia sub obtentu personae hucusque tenuerat, amore ejusdem patroni nostri, tibi et ecclesiae tuae impersonaliter conferimus et perpetuo tenendum concedimus, orantes ut anniversarius dies depositionis nostrae in praedicta Ecclesia quotannis in communi celebretur. Hanc paginam ratam esse volentes, nostrae imaginis testi-

monio et idonearum astipulatione personarum eam confirmamus.

Signum Nicolai archidiaconi,
Signum Hugonis archidiaconi,
Signum Frederici praepositi,
Signum Joffridi decani,
Signum Leonis cantoris,
Signum Odonis subthesaurarii,
Signum Adae, Alberti presbyterorum,
Sig. Raiçeri, Joannis, diaconorum.
Signum Gervasii, Stephani, subdiaconorum.

Actum Remis anno incarnati Verbi millesimo centesimo vicesimo quarto, indictione decima, regnante Ledovico rege Francorum anno sexto decimo, archiepiscopus autem domini Radulfi anno septimo decimo. Fulcradus cancellarius scripsit et subscripsit.

ANNO DOMINI MCXXIV

CONON CARDINALIS

PRÆNESTINUS EPISCOPUS

NOTITIA HISTORICA IN CONONEM

(Ughelli, *Italia sacra*, tom. I, col. 197, in episcopis Prænest.)

Conus, sive Conon, Germanus, olim canonicus regularis Ecclesiae S. Nicolai de Arvasia, vir sanctimonia vitae longe clarissimus, a Paschali II, dum in Gallis moraretur, factus est episcopus card. Prænestinus, ab eodemque in Orientem legatus est anno 1111; ubi cum accepisset impium imperatorem Henricum fidem fregisse pontifici, Paschalemque violenter arreptum conjecisse in carcerem, justissima ira successus in episcoporum concilio a se coacto, scdfragum Henricum ad ignominiam sempiternam religionis telo transiit, eandemque censuram in Occidentem reversus, quinque celebratis conciliis in Græcia, Pannonia, Saxonia, Lotharinga, Galliaque contra sacrilegum imperatorem constanter perussit, ac deinde curavit, ut Romani concilii Patres, quam iterato tulisset sententiam, ratam haberent anno 1116. Quod non modo facile obtinuit, sed ob id vehemens pietatis studium in pontificem, caputque Ecclesiae, adeo celebre nomen adeptus est, ut quasi de caelo delapsus Cononem deinceps venerarentur mortales. Interea contigit in fide flu-

ctuare Germanos. Itaque Gelasius II ne longius cecideret malum, Cononem potestate legati succinctum legat in Germaniam, quippe qui natione Germanus, titubanti provinciae suae commodius medicinam posse facere videretur. Quamobrem caput tumultus, facemque seditionis, tam in Coloniensi, quam in Fritistariensi conciliis a se celebratis, Henricum iterum censura excommunicationis involvit.

Illic ille Prænestinus card. est quem Gelasius II, propemodum Cluniaci cum morte luctans, tanquam virum sanctissimum, ac pontificatui parem, purpuratorum senatus propositum deligendum. Et quidem deprecanti pontifici respondisset eventus, ni Conos, ab omni ambitione procul alienus, in se purpuratorum prope ruentia studia divertisset, convertissetque in Widonem archiepiscopum Viennensem, quem anno 1119 deinceps sub Calixti II nomine ejusdem Cononis hortatu creavere pontificem.

Hunc Prænestinum episcopum, qui pontificatum sibi oblatum dicitur respuisse, Oddonem appellat Baronius, manifeste nomen invertens, cum Cono-